

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. Akadémia-u. 7.
hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI
BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve 8 frt
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „
Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Kiábrándulás.

Az antiszemita mozgalom, mely Magyarországon ezelőtt nyolcz évvel Istóczy parlamenti és hirlapi működésének első sikereivel kezdődött, most mulófélben van. Kevés hiányzik és egészen kialszik, akármit tegyenek egyes kétségbe esett ekszisztenziák a mozgalom fölélesztésére.

Hogyan áll most az antiszemita ügye? Ez a kérdés, melyre sokan várják a választ.

Hogy tárgyilagosan felelhessünk, mindenekelőtt a mozgalom vezéreinek állapotát kell ecsetelnünk, a mi annál is könnyebb, mert az antiszemita táborban lezajlott események minden titkolódzás daczára, nem sokára köztudomásra jutnak.

A mi tudositónk, kinek megbízhatósága iránt kétség nem forog fenn, a következőkben adja elő az antiszemita táborban észlelt legutóbbi jelenségeket:

Tisztelt szerkesztőség! Az Egyenlőség egyik utóbbi számaiban olvastam, hogy az antiszemita táborban beállott fejtelenség folytán alig tehető fel, hogy ez a párt a legközelebbi törvényhozási ülészek alatt képes lesz akármilyen akezióra.

Én e nézetet osztom, mert közvetlen tudomásom van arról a hangulatról, mely a „Vezérek“ közt uralkodik.

El vannak keseredve, mert a várt pénzek elmaradtak, a remélt frankok, rubelek és márkák csak pium desideriumnak bizonyultak és miután zsebük üres maradt, nem volt kedvük sokat lármázni.

A mióta Istóczy a pártot megalakította, mindig pénzt vártak bel- és külföldi patronusoktól. Eleinte be is folyt valami, de ez csak annyi volt, hogy szomjukat lehetőleg fokozza.

A „segély“ hazulról jött. Nehány főpap és főúr megkönyörült rajtuk és „előfizetés“ czimen szubvencionálták az antiszemita kiadványokat. Így vált lehetségessé, hogy Zimándy és Komlóssy antiszemita katét irjanak valaminthogy ez a kulcsa annak a megfejthetetlennek látszó rejtélynek, hogy

Istóczy 12 röpirata és Verhovay Függetlensége még mindig fennállanak, Eddig tartották magukat, mert a főpapi és főúri szubvenczió rendesen folyt, de most már ez a forrás is kiapadt és pedig azért, mert a fentnevezett két patronus átlátta, hogy az antiszemita mozgalomnak most már semmi célja nem lehet, hogy a közönség már nem fogékony többé s' így tehát nem törődik az antiszemita sajtó sorsával sem és egy könnyet sem hullat az előbbi dedelgettjeinek kimulásánál.

Istóczy röpiratain nyomban meglátszott a gyöngülés; most pedig miután már körül belől egy esztendeje, hogy az abbonnensek sovány kosztján él, olyan tünetek észtelhetők rajta, melyek az élet-halál küzdelem előjelei szoktak lenni.

A Függetlenség még rosszabbul áll. Ezelőtt két héttel a vasárnapi száma fél iven jelent meg csupán, mert a szedők kijelentették, hogy ők „ingyen“ tovább nem dolgoznak. Másnap a nevezett lap kijelentette, hogy „technikai hibák“ folytán csak féliven jelent meg a szám, a mi csakugyan igaz is volt, mert ha szedők ingyen dolgozni nem akarnak, azt bátran lehet „technikai hibának“ elnevezni.

A lap most megint megjelenik a rendes formájában. Könnyű neki, mert a munkatársaknak már három hónapja, hogy egy petákot sem fizetett és a nyomdászt ismét sikerült ígérettel lefőzni — azzal az ígérettel ugyanis, hogy a lapot eladja és a vételárból majd bőven kerül a nyomda adósságok fedezésére.

Tény az, hogy Verhovayban erősen él az eladási hajlam, de alig hisszük, hogy vevőre akad.

Ki venné meg azt a lapot és minek?

Hogy a sajtkereskedőknek olcsó makulaturát gyártasson? Más rendeltetése a Függetlenségnek többé nem lehet és erre a célra okos ember nem szokott lapot venni.

Nemrég zsidó felekezetű tőkepénzesnek ajánlották a nevezett szennylapot megvételre; ez a jó ember szóba is állt már a Függetlenség kiadójával, de meg-

Lapunk mai száma 8 oldalra terjed.

egyezés nem jött létre csupán azért, mert Verhovay azon a nézeten volt, hogy a lap csak úgy fogja tartani magát ezentúl ha az antiszemitizmussal szakít és „tiszteséges ellenzéki lap lesz“, a zsidó felekezeti alkusz pedig azt a nézetet vallotta, hogy a Függetlenség csak mint antiszemita lap tarthatja fenn magát, mihelyt tiszteséges hangon kezdi megszűnik.

Denique nem tudtak megegyezni és a Függetlenség szerkesztőségében a régi kétségbeesés honol ismét.

És a milyen helyzetű a sajtó olyan e sajtó pártja is. Vannak antiszemita képviselők, kiknek az izgatás az elemük, de ezt a törvényhozási szünetet még sem használták ki „beszámolók“ rendezésére, mert nem volt — pénzük a költségek vagyis az antiszemita hangulatot előkészítő bor árának megfizetésére.

Egy párt, melynek annyi embersége sincs, hogy körhelyisége lakbérét fizethesse, a melynek tagjai csak azért nem tudnak izgatni, mert utazási költségre sem futja, az olyan párt nem jöhet többé komoly számba és kimulik az inséglepedőn éhen, csunya halállal, senkitől sem siratva, mert nem hagy maga után sem ürt, a mely betölthetetlen, sem eszmét, mely elárvelt volna.

H — ky.

A zsidók és Szibéria.

I.

Az újabb tudósítások szerint Szibériában három ezer-nél sokkal több zsidó települt le; kisebb részüket deportálták ide büneikért, míg a nagyobb rész, mint a hivatalos kifejezés mondja, befészkelte magát, anélkül, hogy valaki tudná, mily módon kerültek hozzá. Nem régen ezért szigorú parancs megtiltotta a zsidóknak, hogy Szibériában letelepedjenek. Látható tehát, hogy a zsidók az épen nem vonzó égaljtól sem irtóznak. Emlékeztetünk Irest német utazóra, ki Japantól Pétervárra utazott és Szibérián keresztül haladt; nagyon kedvezően nyilatkozik a zsidókról, melyekkel ez országban találkozott.

Igen érdekes és tanulságos módon értekezik rólok Elth Gyula, a már mult számunkban említett, az orosz zsidó gyarmatokat tárgyaló művében.

Miklós czárnak 1836-ban több minisztere azt tanácsolta, hogy nyugoti Oroszország nágyszámu zsidó lakósa roppant nyomora enyhítésére alapítsa a földmivelő-gyarmatokat. A czár szokott erélylyel látott e terv kiviteléhez. Kankrin pénzügyi miniszter emlékiratában Szibériát ajánlotta alkalmas helyül, amennyiben az égalj a zsidók természetének megfelel és szántóföld untig elég van.

Az emlékirat megnyerte a czár tetszését; 1836-ban Omsk és Tomsk között nagy területet jelölt ki a gyarmatosítás czéljából és az intézkedéseket országszerte megtették. Búverővel hatott a zsidókra Szibéria neve és a kormány gondoskodott a lelkesedés fokozásáról. Az összes kormánykörök csodáva határos szivélyességgel és előzékeny-

séggel voltak a zsidók irányában és barátságos szavakkal ecsetelték az áldást, melyet e gyarmatok az egész zsidóságra hoz. Az egész keresztény-orosz nép őszinte vonzalommal látszott lenni zsidó polgártársai irányában és teljes tetszését nyilvánította a terv felett. A zsidó tudósok és szónokok is támogatták a kormányt.

Számos zsidó család jelentkezett ezek következtében. Az első jelentkezés Mituban történt, hogy 70 iparoscsalád, összesen 350 lélek, előljáróik, Mendelsohn Meier és Altaner Elias útján kinyilvánították, hogy „nagy szegénységük miatt“ gyarmatosok kívánnak lenni és Katharinoslávba szeretnének települni. A kormányzó pártolta a kérvényt és biztosította a folyamodókat, hogy a kormány minden lehető segélyben fogja őket részesíteni.

Ezután a jelentkezések szaporodtak. Kurland kormányzója 80, Dolgorukov herczeg 200 családot, illetve 1640 lelket, Liban előljárói, Spira Mór és Lövenberg 37, Birkenhof előljárói 40, Evlevits és Templing előljárók 50 családot jelentettek be. Motilevben 427 zsidó család jelentkezett. Rövid idő alatt összesen 990 család kívánt gyarmatokon letelepedni. A folyamodványokat Bülov gróf, belügyi miniszterhez terjesztették fel.

Már ez időben bátorkodott Minsk kormányzója megkérdezni a kormányt, hogy mily intenciói vannak a zsidóknak Szibériába való szállítását illetőleg. Kérdésében következőket hangsúlyozza:

A jelentkezett zsidók legnagyobb része először is nagyon szegény, másodsor nem is üzött semmiféle foglalkozást, harmadsor nagy hajlammal van a kóborlás iránt. Okvetlenül szükséges volna tehát, hogy a kormány pénzbeli segélyt nyújtson utiköltségre és mindenféle szerek és eszközök bevásárlására. Szükséges továbbá, hogy az összes gyarmatosok községek szerint rendezve rendőri felügyelet alatt vitessenek rendeltetésük helyére. Végre jó volna a jelentkező zsidó családokat két osztályba sorozni; melyek egyikébe a jobbmóduak tartozzanak, kik adóikat pontosan fizették, másikában a legszegényebbek volnának sorozandók. Ezek, szemben az előbbivel nem választhatják szabadon letelepedésük helyét és felettük szigorú rendőri ellenőrzést kellene gyakorolni.

Minsk kormányzójának emlékirata következtében a kormány behatóbban foglalkozott a tárggyal. Az összes kormányzóknak meghagyták, hogy a kérdés feletti véleményüket emlékiratokba foglalják. Egyszersmind heves vita indult meg aziránt, hogy hasznára, vagy kárára lesz-e Nyugati-Oroszországnak, ha zsidó lakói tetemes részét elveszti. És a kormány egy része nagyon is vitatta, hogy kár volna a lakosság hasznos és szükséges részét eltávolítani. Különösen Drebusch tábornok tünt ki e párt férfiai közül. Ő a zsandárság nagybefolyásu főnökéhez, Benken-dorfhoz következő tartalmu levelet intézte:

Reszket kezem, midőn leirom, mily borzasztó helyzetben van a zsidóság legnagyobb része. Munkátlanság és éh-inség oly fokot értek el, hogy szent kötelessége a kormánynak a gyors segítség. A szó szoros értelmében elpusz-

tulnak a csecsemők anyáik elsenyvedt emlőin és éhenhalnak gyermekek és aggok, kik kenyerüket nem koldulhatják.

Minden kora és nemű zsidók ezrei kezeiket tördelve könyörögnek munkáért; potom áron, de a legszükségesebb táplálékért is hajlandók a legsúlyosabb munkára, de csak kevésnek sikerül, hogy valami foglalkozással tengődhessék. A keresztény lakók ajtain is kopogtat az éhhalál szelleme; szívesen adna sok keresztény a tömegesen kolduló, éhező zsidóknak alamizsnát, kenyeret és munkát, ha csak tehetségükben volna.

A zsidók a szibériai gyarmatokat egyedüli eszköznek hiszik családjuk megmentésére. Nemcsak Tobolszkba mennek örömet, de szívesen elmennének Irkutskig, csak biztosan tudnák, hogy kezük munkájával, bármily súlyos is legyen, megszerezhetik életszükségleteiket. De a községek minden lehető akadályt gördítenek a gyarmatosok elé, mert joggal tartanak tőle, hogy elvesztik részint a gazdag, adófizető, részint a katonaságra alkalmas szegény zsidókat. Ezen önző aggodalom arra készíti a községi hatóságokat, hogy gyalázatos módon akadályozzák meg a legfelsőbb rendelet foganatosítását. Ahol csak valami, bármi csekély tulajdonát találják a szegény zsidónak, irgalmatlanul behajtják az adót és szó szoros értelmében leszakítják testéről ruháját, ingét. A gazdag zsidók ezen üzemeket tétlen nézik, mert nem változtathatnak rajta; sőt van néhány gazdag zsidó, kik egy huron pendülnek a hatósággal és a szégyenletes dolgot még támogatják. A szegény zsidó családok ezrei legnagyobb örömmel mennének Szibériába, de megtagadják tőlük az okvetlenül szükséges erkölcsi bizonyítványt és így rákényszerítik, hogy eddigi lakásukban maradjanak.

Minthogy a körülmények olyanok, hogy a császári kormány a zsidó lakosság nagy részét távol vidékre kívánja áthelyezni, minthogy a zsidóság nagy kedvet mutat a kormány rendelete keresztülvitelére, mit azonban a községi hatóságok megakadályoznak, következő, a bajon segítő indítványokat terjesztem elő:

1. Minden zsidó, ki gyarmatosnak kíván lenni, folyamodványát adja át a meghatározott zsandár-hivatalosnak, ki független a hatóságtól. E hivatalos tudomást szerezvén folyamodó fizikai és erkölcsi tehetségéről, kiállítja a szükséges utileveleket, valamint átadja a szorosan betartandó utvonalat is. Kötelessége a pénzügyi kör-kamarának az uti-levelekkel ellátott zsidók névsorát benyújtani.

2. Az adó, mely a gyarmatosra háramlott volna, ő részéről megszűnt és egyenlően megosztatik a ki nem vándorlók terhére.

3. A zsidók oly nagy számban fognak jelentkezni, hogy kikerülhetlenné látszik az egyes csapatoknak rendőri vagy katonaság kíséretet mellékelni. A kíséret vezetői és a zsidók közti közlekedést, az utóbbiakból választott előjáró eszközli.

James Darmestetter a zsidó nép történelméről.

II.

Irta: Pulszky Ferencz.

Most azonban az új tudományok egy egész láncolata, az assyriologia, az egyptologia, s a phöniciái epigraphia, a biblia magyarázatának szolgálatára sietnek, mely nekik ezt ismét visszafizeti, mert a phöniciái és assyr felirások kulcsa a héber nyelv. Most Babylon és Ninive kilépnek halmaikból, a történelem azon lapjaival, melyeket a Salmanassarok, a Enaheribek, Nabuchodonosorok véstek, s tanúságot tesznek a királyok két könyve és a próféták mellett. Egyiptom főlebbenti a fátyolt hieroglypháiról s egy új tűzszlopként világosítja meg a héber exodusát. A phöniciái föld küld egy commentárt a leviticushoz, ellenjegyezve Carthágó suffétái által. A phöniciái és syriai istenek megjelennek szemeink előtt és azon Astartékat és Báalokat mutatják be, melyek a zsidó isten ellen viaskodtak: Judeának földje Moábnak egy diadalhymnusát adja nekünk Elizeus idejéből, melyet a próféta a maga szemeivel olvashatott. Ez a bibliai viaskodók egy felkiáltása, s huszonhét század távolságából az örök-kévaló háboruinak harczi zaja üti meg füleinket.

A mi a második időszakot illeti, a tudósok azt találták, midőn a talmud chaosát criticailag átvizsgálták, a Misnát és a Gemarát s annak számtalan toldalékát, hogy ezen roppant compilatio a történelemnek is kimeríthetetlen egyik aknája, mely nemcsak a zsidó szellemnek kifejlődését több mint hat századon keresztül magában foglalja, éppen azon időben, mely a kereszténység születését látta. Pedig a világi és egyházi, catholicus, protestans tudomány munkálatai a kereszténység eredete körül, azon kettős következésre vezettek, hogy a kereszténység alakulását nem foghatjuk fel anélkül, hogy az első század judaismusát ismerjük és hogy nem ismerhetjük a judaismust egész kiterjedésében az eredeti kereszténység ismerete nélkül. A talmud irodalma mellé az apokriphák irodalma sorakozott, melynek jellege oly bizonytalan, hogy sokszor kérdéses, vajjon kereszténynek vagy zsidónak munkája-e. Ilyenek a sybillinus-iratok, Ezdrás negyedik könyve, Mózes menybemenetele, Enobh könyve, Salamon zsoltárai stb.

A harmadik időszakra nézve a kutatás a végtelenig oszlik szét, a zsidó nép viszontagságaival együtt. Itt még mindent meg kellett teremteni, egy részről felkeresni és tanulmányozni az oly különböző munkákat, melyek a középkor alatt a zsidó látkör minden pontján kifejlettek. Másrészt szükséges volt azon különböző muzulmán vagy keresztény népek történelmének különös tanulmányozása, melyek közé a sors a zsidókat jutatta. Itt is, amott is a munka alig kezdődött még meg, mert itt két különböző világnézet találkozik egymással s minél mélyebben behatolunk a benső történelembe, ezeket szétválasztani egymástól s megérteni az egyiket a másik nélkül. A zsidó nép történetirója kénytelen úgy az araboknak mint Európa történetirója pedig megtalálja az eszmék csaknem minden nagy

változatánál a zsidó hatást, hol világosan s láthatóan, hol rejtetten s alattomosan.

A zsidó történelem párhuzamosan jár az általános történelemmel ennek egész hosszában s belehat ezer szálakkal a történelmi lélektannak rejtélyeibe, oly érdeket nyújtva, minővel semmi más történelem nem bír, mert a leghosszabb tapasztalatok sorát foglalja magában, melyek a legkülönbözőbb eszéközök által, ugyanazon egy ismert és állandó emberi erőre hatottak.

Vessünk egy pillanatot némely feladatra, melyet ezen történelem felvet.

A zsidó nép kezdetben vándor törzs, a s mita fajból. Hosszu vándorlások után Mesopotamia, Syria és Egyptom lapályain ezen törzs letelepszik Kanaán népei közepében, a phöníciaik szomszédságában. A hébernek anyagi történelme ezen időszakban sötét, vallási történelme még inkább az. annyi bizonyos, hogy eredetileg balványimádók és polytheisták voltak, úgy mint mind ezen fajnak népei. A mint Palestinában nemzetté jegeczülnek, forradalom áll be lassanlassan az eredeti bálványimádás belsejében, mert a mint nemzetté szervezkednek, szert tesznek egy nemzeti Istenre is, kivel szövetséget kötnek, s kit ellentétbe hoznak a szomszéd népek nemzeti Isteneivel. Ezen nemzeti Isten még távolról sem tagadása egyéb Isteneknek; ő még nem a világ Istene, csak Izrael Istene. Ezen vallási kifejlődés lassu volt és év századokig tartot, sőt a királyság egész történelme nem egyéb egy sokszor véres harcznál a nemzeti isten és az idegen Istenek közt, a nemzeti szellemé az idegen befolyások ellen. Ezen harc a királyság vége felé, a héber isten győzelmével végződik, a nemzeti isten diadal-maskodik azon pillanatban, midőn nemzete elvész, de a catastropha közeledtével mély változás áll be ezen istennél is, mert többé nem oly nemzeti isten, mint Kámos a Moabitáknál, vagy Milkom a phöniciáknál. Israel istene, népének megveretése által lett nagyobbá, sőt általános istenné vált; ő ezentul az egyetlen isten, Ézsaiás és a proféták istene, a tiz parancsolatok istene, Jehova, az a ki megvan, est qui est. De azért még mindig igazán Izrael istene, mert csak Izraelnek nyilatkoztatta ki magát, csak Izrael tudta felfogni őt, mert ez Isten, kinek nincsen mássa, ez többé nem az első mozaismus féltékeny Istene, a ki áldozatokra éhes, s az apák bűneit a negyedik nemzedékig megbünteti. Ez az igazság és szeretet Istene, kinek tiszta szivek kellene, nem pedig tele markok, ki irtózik az áldozatoktól, s nem akarja, hogy mondassék; „az apák megették a savanyu szőlőt s fiaiknak fogai vásottak el tőle.“ És miután a nép, mely őt kereste s megtalálta, el van nyomva és vérzik, kétségkívül neki van fentartva a fényes és nagyszerű díj a jövőben, midőn még azon népek is, melyek őt leverték, el fognak egyszer jönni, hogy Juda kezeiből vegyék az igazságot, s boldogság és igazság fognak uralkodni az egész világon, Izrael Istenének nevében. Így kezdi a száműzés ideje körül Ézsais, Jeremiás, Hezékiel és a proféták szava Izrael történelmi missióját: a nagy dogma fel van találva és vele a nagy reménység; az Isten egysége és a messianismus.

A számkivetés és visszakerülés alatt ezen új és általános elem, a régi és nemzeti elemmel olvad össze; a Jehovizmus az Elohimussal és Izrael vallása megnyeri végleges alakját, a judaismust. A régi nemzeti elemből megmaradnak a rítusok, a ceremóniák, a különös szertartások. A régi semita pogányságnak ezen sajátosságos hagyományja, mely új értelmet nyert a vallásos átalakulásnál s miután kezdetben jele volt a hébernek szövetségének istennükkel, végre jele lett az összetartozásnak zsidó és zsidó közt s megmarad az egység kötelékeül a nemzetiség romba dőlte után. Ez azon elem, mely a zsidót különválasztja s megmaradását biztosítja. Az új s általános elem, a jehovista elem adja meg neki a két eszmét, melyekkel a világot megfogja ujitani. Így alakul oly vallás, mely egyszerre a legszűkebb s legtágasabb látkörű, egészen elszigetelve szertartásai által, de kiterjeszkedve az eszme által, mely a világot meghódítja elveinek, anélkül, hogy ezeket a térítésnek opportunistá engedélyei által veszélyeztesse.

Ezen naptól a zsidó nép bír a történelemnek egy philosophiájával, a világegyetem drámájában van egy értelmes terve a maga számára, mely törvény szerint fejlik ki s az egész emberiség javára oldatik meg. Babylonnak, Perzsiának, Görögországnak, Rómának egymást felváltó uralmán keresztül, melynek árja Izraelt ölborítja, a nélkül, hogy elsüllyesztené, oly vallási nemzetiség alakul, mely túléli a politikai nemzetiség rövid feltámadását a makka-beusok alatt.

Czél szerű javaslat.

Az orsz. magy. izr. tanító-egyesület e hó 20-án tartott közgyűlésén több fontos ügy elintézése után szóba került a vidéki fiókegyletek létesítése. Mi örömmel üdvözljük ezt az eszmét és a legnagyobb készséggel elismerjük, hogy a terv nagy fontosságú lépést jelent a zsidó tanítók helyzetének javítása érdekében. Főlslegesnek tartjuk itt rámutatni azokra az előnyökre, mik az eféle egyesületektől az egyes tanítókra hárulnak, egyelőre csak közölni akarjuk a szabályzatot, mely Szontágh Jenő előadása szerint tükép hangzik:

Az „orsz. magy. izr. tanítóegyesület“ vidéki fiókegylet szabályzata.

1. §. A kör czime.

Székhelye: (azon központi város vagy helység, melyben megválasztott elnöke működik).

2. §. A kör czélja. 1. Szűkebb körben előmozdítani az izr. iskolaügyet, az izr. hitf. tanítók érdekeit és az „Orsz. magy. izr. tanító-egyesület“ minden czélját.

2. Előkészíteni az országos magyar izr. tanító-egyesület közgyűléseinek tárgyait; ez okból

a) értekeznek mindazon ügyekben és kérdésekben, melyeket az, „Orsz. magy. izr. tanító-egyesület“-nek mint anyaegyletnek közp. választmánya és közgyűlése szűkebb körben való megvitatás és véleménynyilvánítás végett kitűz:

b) a felmerülő általános érdekű kérdéseket (kivéve a politikai jellegűeket) megvitatja, azokban a többségnek

nyilvánuló véleménye alapján határozott megállapodásra jut és ilyen, az orsz. tanító-egyesület közgyűlésének napirendjére tűzendő egyes tárgyak szakszerű és kimerítő, a körmegállapodásaival megegyező előadásra nézve saját köréből való valamely tagjának megbízást ad.

3. §. A kör tagjai. A kör kötelékébe mindazon izr. tanítók tartoznak, kik az orsz. magy. izr. tanító-egyesület rendes tagjai és megyének (vidékének) területén működnek.

4. §. Tagokul felvehetők még azon önkényt ajánlkozó orsz. izr. tanító-egyesületi rendes tagok, kik oly szomszédos megyéken működnek, melyben ily vidéki kör szervezve nincsen.

5. §. Tagok joga és kötelessége. Minden tagnak jogában áll:

a) a kör gyűlésein szóval és szavazattal résztvenni. A szavazati jog másra át nem ruházható;

b) a kör vagy ennek közvetítésével az anyaegylet gyámolítását, segélyét igénybe venni (14. §.)

6. §. Minden tag köteles:

a) Az anyaegylet alapszabályainak, nemkülönben a jelen szabályzatnak és az ezek értelmében hozott határozatoknak pontosan eleget tenni és általában a kör és az anyaegylet becsületét és érdekeit tehetségéhez képest előmozdítani;

b) a reá esett választást, megbízást, kiküldetést elfogadni és abban legjobb tehetségéhez képest eljárni.

7. §. A kör tagjai az „Orsz. izr. tanító-egyesületnek“ fizetendő évi járulékon kívül egyéb díjat nem fizetnek.

8. §. Szervezet. A kör ügyeit a kör-gyűlések és a kör elnöksége intézik.

9. §. Kör-gyűlések. Minden évben egyszer és pedig valamely általános évközi szünnapon körgyűlés tartatik. — Ezenkívül az elnökség 5 kör-tag írásos okadattolt kérése vagy az anyaegylet utasítására tartozik rendkívüli gyűlést egybehívni.

A gyűlés összehívása legalább 8 nappal a gyűlés napja előtt történik.

10. §. A gyűlésen jelenlevő — tekintet nélkül arra, hogy tagja-e a körnek és az anyaegyletnek, vagy nem — a tanácskozásban részt vehet; szavazati és választhatói joggal azonban csak a kör rendes tagjai bírnak.

11. §. A körgyűlésről jegyzőkönyv vezetetik, mely szabályosan kiállított és a kör elnöke által hitelesített másolatban az anyaegylet közp. választmányának felküldetik.

12. §. A kör-gyűlés ügyköréhez tartozik:

1. Az elnöknek és jegyzőnek megválasztása.

2. Az orsz. anyaegylet közp. választmánya és közgyűlése által szűkebb körben való megvitátás végett hozott intézett ügyekben tárgyilagosan tanácskozni és határozatot hozni.

3. A keblében felmerülő általános érdekű ügyekben való előleges tanácskozás és határozathozatal.

4. A keblében felmerült és az országos anyaegylet közgyűlésén az előleges tanácskozás alapján hozott határozatok

szerint tartandó előadás vagy értekezés iránti intézkedés és az előadó vagy értekező megválasztása.

5. Kijelölni és illetőleg ajánlani tagokat, kiket saját képviseltetésére az orsz. anyaegylet vidéki választmányi tagjainak megválasztatni óhajt.

6. A legközelebb ülés helyének, idejének és napirendjének megállapítása, mely utóbbira nézve azon eljárás követtetik, hogy egyes kör-tagokhoz felszólítást intéztetik valamely tárgyban való előadás vagy értekezés megtartása iránt és az önkényes ajánlkozások vétetnek figyelembe.

7. A szabályzatoknak a vidék viszonyaihoz és a felmerülő szükséghez mért módosítása; ez utóbbi határozatok azonban az orsz. anyaegylet közp. választmányának jóváhagyása alá esnek.

1. §. Elnökség. Az elnökség két tagból: egy elnökből és egy jegyzőből áll, kiket a közgyűlés választóképes tagjai 3 évre választanak és kik okvetlenül egy városban, vagy helységben laknak.

Választható minden választóképes rendes kör-tag.

14. Az elnökség intézi a kör mindazon ügyeit, melyek a jelen szabályzatok értelmében a kör-gyűlésnek fentartva nincsenek, valamint azokat is, melyek sürgős elintézését igényelnek.

Nevezetesen ügykörébe tartozik:

a) a körgyűlés határozatait végrehajtani, vagy a mennyiben a közvetlen végrehajtás az anyaegylet dolga lenne, a végrehajtást szorgalmazni;

b) részrehajlatlan és legjobb tudomásának megfelelő véleményt mondani mindazon segélyezési ügyben, melynél a kör valamely tagja van érdekelve és a közp. választmány az elnökség véleményét kikéri;

c) a kör közvetítését igénybe vevő valamely tag személyes ügyét a közp. választmányhoz elintézés végett felterjeszteni;

d) jelentkező új tagok felvételét az anyaegylet közp. választmányánál kieszközölni.

15. §. Az elnök. a) Az elnök képviseli a kört az anyaegylet, hatóságok és hármadik személyek irányában, miért is minden okiratnak az elnök által aláírva kell lenni;

b) összehívja a kör-gyűléseket és azokon elnökül, adja a szót sorrendben és kimondja a határozatot szótöbbség alapján. Szavazategyenlőség esetében az elnök szava dönt;

c) a kör-gyűlés határozatainak végrehajtását, valamint a folyó ügyek intézését vezeti, illetőleg a jegyzőnek azok intézésére nézve utasítást ad.

e) beszedi a tagoktól az évi járulékokat és azokért mindaddig felelős, míg az anyaegylet pénztárnokának revény mellett fel nem küldi;

e) a kör irodai és levelezési költségeiről pontos jegyzéket vezet s azt a legközelebbi ülésnek az anyaegylet pénztárából való kiutalványozás végett bemutatja. (17. §. c. pont.)

16. §. A kör ügyeinek irodai jegyző választatik. A jegyző a körgyűlések határozatait jegyzőkönyvbe veszi, mely-

ből a határozatok által érdekelteknek kivonatokat és másolatot ad.

Vezeti a tagok lajstromát és végzi a körlevelezéseit.

17. §. A kör viszonya az orsz. anyaegylet-
hez. A vidéki (megyei) izr. tanítókör mint az „Orsz. magy. izr. tanító-egyesület“ fiókköre, ennek védőszárnyai alatt mint alárendelt közege működik. Ugyanezért

a) jelen szabályzatain kívül az „Orsz. magy. izr. tanító-egyesület“ alapszabályait magára nézve kötelező erővel bírónak elismerni.

b) A működése feletti felügyelet jogát az „Orsz. magy. izr. tanító-egyesületre“ ruházza, tehát ennek a szabályzatokba nem ütköző rendeleteihez és határozataihoz mindenkor alkalmazkodni tartozik.

c) A mennyiben a vidéki körnek külön jövedelmi forrása nincsen és célja általában az, hogy az anyaegylet működést elősegítse, megkönnyítse, szűkebb körben előkészítse: a kör mindennemű irodai és postai kiadásait, melyek a kör-gyűlések által esetről-esetre kifizetés végett utalványoztatnak az „Orsz. magy. izr. tanító-egyesület“ fedezi. Rendkívüli kiadásokat a kör tényleg csakis akkor tehet, ha ezeket az anyaegylet elnöksége, közp. választmánya vagy közgyűlése jóváhagyta.

Halasztást nem szenvedő rendkívüli esetekben a kör elnöke jogosítva van 2 frtot felül nem haladó kiadást tenni, de erről az anyaegylet elnökségének a legrövidebb idő alatt, a körnek pedig legközelebbi ülésében indokolt számot adni tartozik.

TÁRCZA.

A zarándok kalandja.

— Elbeszélés. —

Irta: Schragge Lajos.

V.

Alig egy óráig voltak együtt Sacai, Dávid király utolsó sarjadéka, Beren al Pherez csillagjós és Benjamin di Tudela zarándok és utóbbi már tisztában volt szerepével.

— Légy biztosítva, fejedelem, fordult Saccaihoz, hogy minden szellemi tehetségemet összeszedem, hogy kívánataidnak megfeleljek és Isten, Dávid és utódai vedője megsegít, hogy kudarcot ne valljak. Remélj tehát drága herczegem, Israel Istene segedelmével nemsokára köszöntöd a nap fényes világát.

Szivélyesen bucsuztak el a herczegtől Pherez és Benjamin. Ugyanazon uton távoztak, melyen jöttek. A folyosón a zarándok odaszól kísérlőjéhez:

— De hát, mondjad Pherez, ha mindenütt tájékozhatod magad, ha ismersz minden titkos utat, miért nem szabadítottad ki a herczegét már előbb?

— Az oly merénylet volna, mely mellett a herczeg még biztosabban elvesznék s melyet csak a legrosszabb esetben alkalmazok. Elfogatása óta az egész serailban husz

lépésenként örök állnak, ezenkívül éjjel lovascsapatok járják körül a sánczokat. Lehetetlen volna valakit innen kiszökíteni. És aztán — tudjátok — a herczeg mást is akar, mint szabadságot.

Visszaérkeztek a zarándok szobájába. Pherez kissé hallgatódzott és aztán bement a zarándokkal.

— Aludjál még keveset; a sultán türelmetlensége folytán nemsokára üt a végzetes óra.

Benjamin leheverészett, de álom nem jött szemére; a lélek nyugtalansága elől nem volt maradása a test fáradtságának. Alig, hogy a nap első sugarai az almozali síkságra értek, már is nagy mozgalom támadt a sultán serailában. Felnylt a nagy kihallgató terem; a hivatalosok és tisztek rangjuk szerint sorakoztak és fényes gyülekezet töltötte meg a csarnokokat. Hirtelen dobpergés és tárogató hangzott fel. A sultán elhagyta szobáját és a kihallgató terembe vonult. Áthaladt roppant kíséretével a nagyok sorain és trónusára ült. A nagyok, kik közeledtekor földig hajoltak, ismét felemelkedtek. Zin Aldin intett és Aga Uustapha lépett elő.

— Jól megőrizték a foglyot?

— Az Aga mélyen meghajolt: Világ ura, hatalmas sultán, magam, legparányibb rabod és még három hű vitézed őriztük a szoba egyetlen ajtaját, míg Beko agának adtam át a vezérletet.

— Senkisem beszélt veled?

— Fejemmel kezeskedem érte, hogy nem.

— Jól van! Hivásd csillagtudómat, a bölcs Benen al Pherez. Ő hozza el a zarándokat.

Benjamin a trónus elé lépett, meghajolt, de földre nem vetette magát. Minden szem a sultánon nyugodott.

— Előre irtak le, idegen, és újra köszönettel tartozom bölcs Phereznek, hogy megismertetett veled, mielőtt szemem megpillantott volna. Ki vagy hát, távol nyugot szülőltje?

— Almosal ura! Messze, messze van honom; évekig kell vándorolnom, míg hazám partját érem el; közel vagyunk ott a lenyugvó naphoz. Nevemet, oh uram, ismered.

— Voltál-e már országomban?

— Soha, soha, uram! Oly zarándok utat, minőt én tettem meg, csak egyszer tehetni meg az életben. Már tíz éve vagyok távol testvéreim tűzhelyétől.

— Miért utazol hát?

— Oh, sultán, kérdezd magadat, hogy miért hagyja el fészket, hogy hegyen, tengeren és országokon át dél felé költözzék! Megyek, megyek és nem volt nyugtom, nem tudtam miért, mindig kelet felé — de most már tudom czéломat.

— Nos, mi hozott ide?

— Te, hatalmas sultán!

— És miért, idegen?

— Hogy tanácsot hozzak, hogy megmentselek a veszély pillanatában, hogy visszarántsalak a mély örvénytől, melybe most vetnéd magad?

— Én veszélyben? riadt fel a sultán; hogy gondolod ezt?

Benjamin körültekintett.

— Uram, kik e teremben vannak, nem mindnyájan kipróbált hűségűek. Hadd mondhassam néked egyedül, mi sors vár rád.

A sultán jelt adott és mindnyájan távoztak.

— Almosal ura, Bagdad kalifja hatalmas sereget gyűjt ellened. Mostanged sultán lépett a kalifák trónjára. Első tette uralmad megszüntetése, meggyilkolásod lesz — ha ki nem kerülöd. Vitézeinek száma megmérhetetlen és vezérei bátrak és tapasztaltak.

— Bagdad kalifája! Szólj, szólj, mit látsz a jövőben?

— Mit látok? Hasztalan lesz minden vitézséged; meghalsz, országodat feldulják, és leányod

— Borzasztó, borzasztó! Nyugot embere, megmásíthatlan e sorsom?

— Nem! Hagyj egy pillanatig! . . . Megvan uram, nincsen-e a serailban fogoly?

— Fogoly?

— Igen, igen, merész tettel vádolt férfiú?

— Van, de . . .

— Nem közönséges fogoly. Nem tudom nevét, de látom mély börtönében.

— De hát mint vonatkozik ez ide?

— E fogoly üdvöd. Benne nyugszik menekülésed

— Benne?

— Egyedül ő menthet meg. Mondd, sultán, hogy hívják és tisztábban fogom látni az összefüggést.

— Ah, gaz hitetlen zsidó és az átkozottak Dávid próféta utódának nevezik.

— Igen, igen, úgy van, szólt teljes biztonsággal Benjamin. Tudd meg, hogy Mostanged nagy barátja a zsidóknak. Anyja született zsidó volt.

— Mit tegyek hát? szólt Zin Aldin.

— Hozd ki börtönéből, add nőül hozzá leányodat és küld követül Mostanged kalifához. Minthogy Juda nagy királyának utóda, kegyes fogadtatásban fog részesülni.

— Micsoda! kiáltott fel a sultán; ennek a hitetlennek, ennek a kutyának, kinek kezét, lábát akartam lenyesetni, követi rangot adjak, lányomat nőül adjam hozzá? Ő birja Almosal rózsáját? Sohasem!

— A mint akarod — szakítá félbe Benjamin. Ám engedd inkább, hogy trónodtól és életedtől megfusszanak, hogy elhaljon leányod és emészsze el tűz palotádat.

— Hallgass el, iszonyu!

— Hadd hamvadjon el országod — csakhogy életét vehesd a szegény zsidónak! Benjamin kimerülten hallgatott, midőn Zin Aldin hozzáfordult:

— Mivel bizonyítod szavaidat? Szólj, mi alapon hitetek neked?

A zarándok összeszedte erejét, élénk színekkel ecsegtelte a tömlöczöt, Saccait és ki nem felejtette a legapróbb részleteket.

— Hallgass, hallgass, próféta szellemű férfiú! Hiszek, elhiszek mindent.

S a cél el volt érve.

Fényes követség vonult be néhány nap multán Bagdad kapuin. Saccai lovagolt élén, Zin Aldin legkitünőbb vitézei élén. Hordszéken vitték a had férfiai után Aidát, a követ nejét. Szerencsésen megoldotta Saccai feladatát. A kalif magánál tartotta és állama zsidóinak res-gluthájává nevezte ki.

A herczeg sokáig kérte Benjamint, hogy maradjon nála, de a zarándok nem tudott vándorkedvének ellenállani. Nem bucsuzott el senkitől; fogta botját és ment tovább.

Emléül csak egyetlen gyűrűt vitt el, melyet Saccaitól kapott. A gyűrű kövében Dávid pajzsa volt bevésve és Saccai családja ereklyéje volt az ékszer.

Nevezetes története van e gyűrűnek is; talán máskor elbeszéljük a tisztelt olvasóknak.

H I R E K

— **S.-A.-Ujhelyről** írják nekünk: Az itteni zsidó hitközség, mely eddig neolognak vallotta magát és tényleg az izr. központi iroda ügyköréhez tartozott, e napokban merész fordulattal az orthodoxismus karjaiba tért vissza, a honnan régebb időben valamikor származott. Természetes, hogy a hitközség rabbija, aki ép úgy, mint hitközsége azelőtt neolog volt; e kanyarodásnál nem maradhatott hátra, hanem ment a nyájával együtt, miként derék pásztortól másképp nem is várható. Hogy a hitközség ezen lépése haladást jelent-e, az a jövő titka.

— **A bukaresti antiszemita kongresszusról** a következőket írják az oláh fővárosból: Egy helybeli lap nem rég azt a hirt közölte, hogy aug. 26-án antiszemita-kongresszust nyitnak itt meg, melyre Berlinből Stöcker udvari lelkész, Budapestről Istoczy Győző és Párisból Drumont fognak megjelenni. A bukaresti sajtó nagyobb része agyonhallgatta a dolgot és csak az ellenzéki „Romanul“ foglalkozott vele, amennyiben hevesen kikelt az ellen, hogy a Romániában alkotmányilag biztosított gyűlékezési szabadságot ily czélékra használják. Tény az is, hogy a fentnevezett antiszemita vezérférfiak eddig még nem válaszoltak Moroiu ur, a mozgalom megindítójának megindítójának meghívására s így valószínű, hogy az egész mozgalomnak nem lesz eredménye.

— **Pályázat.** Az alulírott izr. hitközségben tanítói állomás üresedésbe jöven, betöltésére ezennel pályázat nyitattik. Felhivatnak okleveles tanítók, kik a héber tanításban is teljes jártassággal bírnak és azon felül a jegyzőséget ellátni képesek, hogy képességüket, eddigi alkalmazásukat s korukat, családi állapotukat, valamint vallásos erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi szeptember 20-áig az alulírotthoz beküldeni sziveskedjenek. Fizetés 500 frt és szabad lakás. Simándon, 1886. aug. hó 25-én. Blau Zsigmond, izraelita hitközségi elnök.

— **Pályázat.** Alulírott előljároság pályázatot hirdet egy lehetőleg még f. 1886. évi szeptember hó folyamán betöltendő énekkarvezető tenorista- és ezzel egybekötött cultusadószedői állásra, melylyel 200 frt évi fizetés, némi mellékjövedelem és mintegy 13000 frt évi cultusadó be-

szedése után átlag 5% jutalék jár. Jó tenor hangu, ének-
kar-vezetésben gyakorlott, a magyar nyelvet tökéletesen
bíró, 300 frt biztosíték letételére képes folyamodók, bizo-
nyítványokkal ellátott pályázataikat f. 1886. évi szeptember
15-ig küldhetik be a zsidó hitközség előjáróságához Sze-
gedre. — Szegeden, 1886. aug. 26-án. Dr. Rósa Izsó,
hitk. elnök.

Az

„EGYENLŐSÉG“

kiadó hivatala IV., váczi utca 11. sz.
a hová mindennemű küldemény
czimzendő.

Kerestetik.

2 elemi oszt. fiu mellé egy nőtlen izr. nevelő.- Fizetése 200
frt évenként és teljes ellátás. Okleveles tanítók kik a magyar,
de főképp a német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják,
valamint a héberben is kellő oktatást képesek adni, szivesked-
jenek képzettségük és eddigi alkalmaztatásukról szóló bizonyít-
ványaikat f. é. Szeptember 15-ig alulirothoz beküldeni.

Reizman Herman,
Kisvárdai (Szabolcsm)

Pályázati hirdetés.

A nagyváradai orth. izr. hitközségnél a
következő allomások töltendők be, melyekre
ezennel pályázat hirdettetik:

1. A 6 osztályu hitközségi népiskolánál
egy újonnan rendszeresített tanítói állomás évi
500 frt fizetéssel, esetleg 100 frt pótlékkal a
közös iskolákban teljesítendő vallástanításért.

Okleveles tanítók, kik ezen állást elnyerni
óhajtják a magyar, német és héber nyelvek tel-
jes birását, különbeni képességüket, életkorukat,
családi állapotukat feltüntetve, valamint eddigi
működésükről szóló bizonyítványokkal felszerelt
folyamodványokat f. é. augusztus hó 24-ig az
alulirott elnökséghez küldjék be.

2. A városi közös iskolákban szintén e
hitk. által újonnan rendszeresített vallástanítói
állomás. Kivántatik szakbeli teljes pualifikatio,
továbbá a magyar nyelv tökéletes birása. Évi
fizetés csak a szerződtetés alkalmából lesz meg-
állapítandó.

Kik ezen állomást elnyerni óhajtják, ebbeli
felszertelt kérvényeiket f. é. augusztus hó 24-ig
az alulirott elnökséghez küldjék be.

Nagyváradon. 1886. augusztus hó 11-én

Róz Ignác,
iskolasz. eln.

Pályázat.

A 12 községből álló 5-dik izr. anyakönyvi
kerület (székhely Monor, Pestmegye) az anya-
könyvvezetést f. é. október hó 1-től egy a mai
korszellemnek megfelelő magyar izr. hitszónokra
(rabbi) bizni határozta.

E tisztség betöltésére ezennel pályázat nyit-
tatik. Folyamodványok, magyarul szerkesztve és
sajátkezüleg írva f. é. szeptember hó 18-ig alul-
írt elnökséghez nyújtandók be.

A választás szeptember hó 22-én lesz. A
folyamodók próbaszónokratukat szeptember hó
4., 11., vagy 18-án az elnökség által kitűzöt
napon tarthatják. Csak a megválasztottnak lesz-
nek az utiköltségek megtérítve.

Javadalmazás évi 600 frt, természetbeni
lakás, anyakönyvi és papi rendszeresített mel-
lékjövedelmek; a megválasztott papnak képes-
sége teszi függővé jövőben a fent említett fize-
tés lényeges javítását.

Monor, 1886. augusztus 17-én.

Dr. Garami,

szerv. bizottsági elnök.

Pályázat.

A b.-csabai status-quo izr. hitközség egy
előimádkozói (koreh, sochet-ubodek) állásra
pályázatot hirdet.

Javadalmazása áll: a) 400 forint kész-
pénz, b) szabad lakás, rituális fürdő, fél sechita
és a szokásos mellékjövedelmek.

Pályázók (magyarországi születésűek) a kellő
okmányokkal felszerelt folyamodványaikat melyek
mellet családtagjaik száma is kimutatandó, folyó
évi szeptember hó 10-éig alulirotnál nyújthat-
ják be. Megjegyeztetik Paszkener előnyben ré-
szesül és hogy próbaelőimádkozásra az illetők
bármikor megjelenhetnek, azonban költségmeg-
térítésre csak a megválasztott számíthat.

A megválasztott állását szeptember hó
25-én tartozik elfoglalni.

B.-Csabán, 1886. augusztus hó 15-én.

Klein Ferdinánd,

jegyző.

Dr. Kerényi Soma,

hitk. elnök.